

Dosarul nr. 2ra-2089/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul central (N. Șova)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru)

ÎNCHEIERE

14 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al

Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

examinând chestiunea admisibilității recursurilor declarate de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și de Marchitan Alexandru,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării al Republicii Moldova împotriva lui Marchitan Alexandru, intervenient accesoriu Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material,

împotriva deciziei din 12 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care au fost respinse apelurile declarate de Marchitan Alexandru și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 31 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central,

c o n s t a ț ă

La 23 iunie 2017 Ministerul Apărării al Republicii Moldova a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Marchitan Alexandru, intervenient accesoriu Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova cu privire la încasarea cheltuielilor suportate pentru instruire în mărime de 69 848,53 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că în anul 2007 Marchitan Alexandru a fost admis la studii în cadrul Institutului Militar al Forțelor Armate "Alexandru cel Bun" (actuala Academie Militară a Forțelor Armate "Alexandru cel Bun") și la data de 01.07.2011 acesta a absolvit Academia Militară, obținând specialitatea "Infanterie". Odată cu admiterea la studii, Marchitan Alexandru a încheiat contractul de îndeplinire a serviciului militar pentru perioada 27.07.2007 - 27.07.2016, în baza căruia s-a obligat să îndeplinească serviciul militar pe parcursul perioadei indicate. Cu toate acestea, prin ordinul din 30.06.2014 al Ministrului Apărării, Marchitan Alexandru a fost trecut în rezervă conform pct.140 lit. m) al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17.08.2006, la inițiativa personală a militarului, iar, ulterior, prin ordinul nr.155 din 31.07.2014 al comandantului Brigăzii 2 infanterie motorizată Marchitan Alexandru a fost exclus din lista nominală a unității și de la toate felurile de asigurare.

Reclamantul a invocat că dispunerea încasării cheltuielilor pentru instruire este reglementată expres prin alin.(11) art.35 al Legii cu privire la statutul militarilor nr.162-XVI din 22.05.2005, alin. (6) art. 27 al Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr.1245 din 18.07.2002, precum și prin Legea nr. 250 din 09.07.2004 privind interpretarea unei sintagme din art. 27 alin. (6) din Legea nr.1245-XV din 18.07.2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei.

A explicat că cheltuielile suportate de Ministerul Apărării pentru instruirea lui Marchitan Alexandru în cadrul Academiei Militare constituie: pentru anul 2007 (27.07.2007-31.12.2007) - 15 110 de lei; pentru anul 2008 - 47 627 de lei; pentru anul 2009 - 47 328 de lei; pentru anul 2010 - 39 504 de lei; pentru anul 2011 (01.01.2011 - 01.08.2011) - 24 909 de lei, în total: 174 478 de lei.

Din motiv că Marchitan Alexandru a îndeplinit serviciul militar în Armata Națională în perioada 01.08.2011 - 31.07.2014, suma pe care urmează să o achite acesta proporțional termenului serviciului militar constituie: 174 478 de lei : 1 826 de zile (5 ani de serviciu după finisarea studiilor) x 731 de zile (perioadă restantă de serviciu) = 69 848,53 de lei.

A indicat că pentru instruirea sa Marchitan Alexandru nu a suportat careva cheltuieli, deoarece pregătirea cadrelor militare s-a efectuat din contul mijloacelor alocate din bugetul de stat în baza comenzii de stat, în dependență de necesitățile Forțelor Armate. Pe parcursul instruirii pârâtul a fost asigurat gratuit cu alimentație, echipament, bursă, cazare, asigurare medicală, etc.

Susține că prin refuzul de a îndeplini serviciul militar în conformitate cu obligațiile asumate prin contract, Marchitan Alexandru a privat Ministerul Apărării de un specialist în domeniu, creând obstacole la executarea misiunilor de bază și de luptă specifice Armatei Naționale, menite pentru asigurarea securității statului, impunând, totodată, instituția de a prevedea și de a instrui cadre noi în domeniul dat și statul să suporte cheltuieli nejustificate. Or, pregătirea cadrelor militare în cadrul instituțiilor de învățământ militar nu se realizează în scopurile personale ale militarului, dar în interesele securității naționale și ale statului, care, de rând cu militarul, au obligații reciproce, statul, de a asigura instruirea militarului la specialitatea aleasă, iar militarul, la rândul său, să îndeplinească serviciul militar în decurs de 5 ani după absolvirea instituției militare de învățământ.

Prin hotărârea din 31 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, s-a admis integral acțiunea, s-a dispus încasarea de la Marchitan Alexandru în beneficiul Ministerului Apărării al Republicii Moldova suma de 69 848, 53 de lei cu titlu de cheltuieli pentru instruire, iar în beneficiul bugetului de stat - suma de 2095,46 de lei cu titlu de taxă de stat aferentă cererii de chemare în judecată.

La 05 februarie 2018 Marchitan Alexandru și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova au declarat fiecare apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 12 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Marchitan Alexandru și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a menționat că Marchitan Alexandru a fost eliberat din serviciu în temeiul prevederilor art.35 alin.(11) lit.m) din Legea cu privire la statutul militarilor - inițiativa personală a militarului, până la expirarea termenului de acțiune a contractului încheiat. Respectiv, acesta urmează să restituie Ministerului Apărării toate cheltuielile suportate pentru instruirea sa proporțional perioadei sale de activitate.

Instanța de apel a respins argumentele apelantului, menționând că Serviciul de Informații și Securitate nu este inclus în lista autorităților publice, în cadrul cărora se îndeplinește serviciul militar. Prin urmare, reangajarea lui Marchitan Alexandru în cadrul Serviciului de Informații și Securitate nu constituie executare în continuare a contractului și nu-l scutește de obligația de restituire a cheltuielilor suportate pentru instruirea sa.

La 01 august 2018 - Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și la 02 august 2018 – Marchitan Alexandru au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursurilor s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și anume Hotărârea Guvernului nr. 923 din 04.09.2001 „Cu privire la plasarea în câmpul muncii a absolvenților instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate de stat”, unde este prevăzut că în cazul în care tânărul specialist refuză să se prezinte la locul de lucru conform repartizării sau își suspendă activitatea înainte de expirarea termenului de trei ani stabilit, el este obligat să restituie în bugetul de stat cheltuielile pentru instruirea sa în volumul calculat de instituția respectivă de învățământ. Însă, pct. 4¹ al hotărârii date instituie o derogare de la norma prenotată, conform căreia, prevederile pct. 4 al prezentei hotărâri nu se aplică în cazul în care tânărul specialist, în decurs de 6 luni, se reangajează o singură dată în instituția din care s-a eliberat sau se angajează la o altă instituție publică finanțată de la bugetul de stat sau de la bugetul local, într-o funcție corespunzătoare specialității obținute. În opinia recurenților, având în vedere că Institutul Militar al Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” (actuala Academie militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”) este o instituție de învățământ superior și Hotărârea Guvernului prenotată nu instituie excepții precum neaplicabilitatea acesteia față de anumite instituții de învățământ. Astfel, se deduce că norma privind scutirea de la plata cheltuielilor pentru instruire este aplicabilă și pentru prezenta speță.

Recurenții au menționat că în temeiul ordinului SIS din 30.05.2014 Marchitan Alexandru a fost angajat ca ofițer de informații și securitate în cadrul SIS, cu îndeplinirea obligațiilor începând cu data de 01.08.2014. Respectiv, fiind angajat într-o funcție identică celei exercitate în cadrul Ministerului Apărării, acesta în continuare realizează atribuțiile funcționale identice în cadrul SIS.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și de Marchitan Alexandru în raport cu materialele pricinii civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și de Marchitan Alexandru nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției

Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și de Marchitan Alexandru.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și de Marchitan Alexandru se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru